

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in ponedeljka o 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi morajo biti poslani na uredništvo. Nefrancoska pisma se ne sprejemajo in rokopiisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik: Konfederacija lista „Edinosti“ — Tiskarska družba „Edinosti“, vpisane zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina: za celo leto K 24—, za pol leta 12—, za tri mesece 8—, za nedeljsko izdajo za celo leto 5-20, za pol leta 2-60.

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasni računari na milimetre v širokosti ene kolone
Cena: Oglasni trgovci in obrtniki . . . mm po 10 vln
Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasni denarniki za vodov . . . mm po 20 vln
Oglasni v tekstu lista do pet vrst . . . K 5— vsaka nadaljna vrsta . . . 2—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev
Oglase sprejema inšerativni oddelk „Edinosti“. Naročninice in reklamacije se pošiljajo v prvi list. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.
Uprava in inšerativni oddelk se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnoštevilni račun št. 841.652.

Obstreljevanje Soissons. - Turki zavzeli Urmijo. - Pomorska bitka v Črnem morju.

Z nemško-francoskega bojišča. Obstreljevanje Soissons.

LYON, 6. (Kor.) »Le Nouvelliste« poroča iz Soissons: Obstreljevanje Soissons se je zopet pričelo 4. januarja. Del mesta ob Aisni je trpel zelo in prav tako tudi novi del na severozahadni strani mesta.

V pomoč Belgiji.

WASHINGTON 6. (Reuterjev urad). Amerikanski veleposlanik v Berlinu je preje zagotovilo, da Nemčija ne bo delala ovir ladjam, tudi ne angleškim in francoskim, če dovažajo pomožna sredstva za belgijski podporni zaklad na Nizozemsko.

Grdo postopanje Rusov v Bukovini.

DUNAJ, 6. (K.) Iz stana vojnih poročevalcev javljajo: Po vходу ruskih čet v Dolnji Vikov v Bukovini so ruski vojaki na sramoten način postopali in so krvavo pretepili domačega župnika, grško-vztočne-ga nadškofijskega eksarha Popovicia, sina romunskega generalnega vikarja in arhimandrita dvornega svetnika Popovicia, izišlega iz ene najodličnejših romunskih družin.

Car Nikolaj sprejel papežev predlog na izmenjavo ranjenih vojnih ujetnikov.

RIM 6. (Kor.) »Osservatore Romano« priobčuje brzojavko cara Nikolaja papežu, v kateri čestita sv. očetu na plemeniti pobudi in izjavlja, da se rad priključuje njegovemu tako človekoljubnem predlogu, da bi se zamenjavali za vojaško službo nesposobni vojni ujetniki.

Vojna s Turčijo.

CARIGRAD, 6. (K.) Iz velikega glavnega stana javljajo: Naše pri Somam in Bashiroke prodirajoče čete so zasedle tudi Urmijo, važno opirališče Rusov.

Po nekem brezuspešnem pomorskem boju, ki se je vršil včeraj med ruskim in otomanskim brodom, je rusko brodovje potopilo neko italijansko trgovsko ladjo, dasi je ta pokazala svoje nacionalne barve.

CARIGRAD, 6. (K.) V nekem razglasu, ki ga veliki glavni stan objavlja v listih, se sporoča, da bo vsaka oseba, pri kateri bi se, ko zapuša Turčijo, našla pisma ali notice, vsebujoče podatke o gibanjih turške armade in brodovja, kakor tudi osebe, ki so to pisale na papir, postavljene pred vojno sodišče radi špijonaže.

Vest o umoru Džemal paše neresnična.

CARIGRAD, 7. (K.) »Agence Tel. Ottom Mylli« je pooblaščen za formalno dementiranje v inozemstvu razširjene vesti, da je bil Džemal paša umorjen.

List »Politiken« o pravici nevtralnih do kupčije.

KOPENHAGEN, 5. (Kor.) List »Politiken« izvaja v svojem uvodniku: Glede pravice nevtralnih do kupčije vladajo tu napačni nazori, katere izpodbujajo zmotljivi, nemštvi sovražni članki tukajšnjega lokalnega časopisa.

Temu nasproti je treba pibiti, da ima vsaka nevtralna država pravico kupčevati s komur, kamor in s čimer hoče. Nobena vojskujoča se država nima pravice vmešavati se. V slučaju svetovne vojne mora nevtralna država štiti edinole interese lastne dežele. Izdaje prepovedi glede izvoza samo v interesu preirane lastnih prebivalcev a ne iz obzira na želje vojskujočih se držav.

Torej so ugovori Angleške, ki hoče prepovedati izvoz kakega blaga na Nemško nasproti trgovcu v nevtralni državi popolnoma ničevi. Tak kupec ali nevtralna vlada ništa obvezana, da bi se držala kakršnihkoli obveznosti nasproti kakim vojskujočim se državi. Dokler nevtralna vlada sama ne poseže v trgovino v prilog kake vojskujoče se države, toliko časa dežela ostane nevtralna.

Angleška ne bo ovirala izvoza bakra na italijanskih ladjah v italijanska pristanišča. WASHINGTON, 5. (Kor.) Kakor se razglasa, se je tukaj zatrdilo, da Angleška ne bo ovirala izvoza bakra v Italijo pod pogojem, da se baker vozi na italijanskih ladjah in v italijanska pristanišča. Slične odredbe da se določi tudi glede izvoza na Švedsko in Holandsko.

Izvoz volne, kož in usaja iz Avstralije. MELBOURNE 6. (Reuterjevo poročilo). Vlada dovoljuje sedaj izvoz volne, kož in ovčjega usaja na Francosko s francoskimi ali angleškimi ladjami. Izvoz volne in volne »merino« v Zedinjene države severoameriške je tudi dovoljen pod pogojem garancije, da se ne bo zopet izvažala.

Nemški letalci nad zalivom Luderitz. KAPSTADT 5. (Kor.) Dva nemška letalca sta se pojavila nad angleškim taboriščem pri zalivu Luderitz in sta vrgla par bomb.

Notarstje v Albaniji.

RIM, 6. (Kor.) »Giornale d'Italia« poroča iz Valone 5. t. m.: Naši izkranci vojaki nadaljujejo zasedanje za obrambo najvažnejših položajev v Valoni. Več oseb, ki so bile v zaporu brez predidčega procesa in ne da bi bile storile kako hudodelstvo, je bilo izpuščenih. Uprava in varnostna služba v mestu funkcionirata redno.

Položaj v Draču postaja vedno resnejši. O usodi Esad paše prihajajo vznemirjive vesti. Baje je v nevarnosti, da ga obkolijo in da pade v pest vstašem.

V Berat u so brez predidčega boja na vladnem poslopu zamenili albansko zastavo s turško in sestavili od Esad paše neodvisno vlado.

Transportni promet preko Dedegača.

SOFIJA 5. (Poročilo Ag. Tel. Bulg.) Na podlagi vladne naredbe se bo odslej pošiljalo blago v dedegaško pristanišče v svrhu odpreme preko Bolgarske. Blago mora biti opremljeno s spremnicami, ki na primeren način označujejo, kam je blago v resnici namenjeno.

Revolucija v Mehiki.

VERACRUZ, 6. (Reuterjevo poročilo). Pristaši generala Caranze so zavzeli Puebla in zadali težke izgube četam generala Ville.

Dunajska občina za enotne najvišje cene žitu in moki.

DUNAJ 6. (Kor.) Dunajska občina je v nekem razglasu, izišlem v uradnem listu dunajskega mesta z dne 29. decembra 1914, zahtevala, da naj bi se najvišje cene žitu in moki za celo monarhijo enotno določile.

Vlada, ki je to inicijativo do dobrega proučila že v začetku decembra, ko je bila od mestnega sveta prvič podana, se ni mogla odločiti za to modaliteto. Tako postopanje bi namreč ne olajšalo preskrbe z žitom in moko, temveč v največjem delu avstrijske države malodane onemogočilo. Dasiravno so v več komitatih določene najvišje cene bistveno drugače kot v poštev vzetih avstrijskih kronovinah, je že sedaj preskrbljevanje v istih zelo otežkočeno. Ako bi bile v celi državi enake najvišje cene, bi bile težkoče nepremagljive, ker bi ne bilo možno trpeti voznih stroškov iz produkcijskih dobavnih krajev. Prestoja samo izhod, da se enotne najvišje cene postavijo tako visoko, da prekose sedanje najvišje cene. Kajti samo potem bi se trgovalo z žitom v produkcijskih pokrajinah izpod najvišje cene in na ta način bi bilo mogoče prodajati žito v one kraje, kjer bi bila potreba. Sistem enotnih najvišjih cen bi imel zato znatno podraženje za posledico, ne da bi s tem mogel gotovo sam zadostiti preskrbi.

Treba je imeti pred očmi, da določene najvišjih cen pomeni za veletrgovino odredbo, ki globoko sega v obstoječi gospodarski sistem. Nihče bi torej ne mogel pričakovati, da bi se te najvišje cene lahko upeljale brez motenja, ki bi bilo pri-

nas ravno tako neizogibno kot na Nemškem. Trgovini je sedaj treba prehodne dobe, dokler se popolnoma ne prilagodi temeljnim predrugačnim odnošajem. Razven tega so vsled novih preskrbovalnih predpisov tehniški in komercijelni pogoji mlinarstva zelo dalekosežno premaknjeni. Omejitev na malenkostno vrsto moke in pa obveznost glede primise drugih vrst žita, tudi povzročajo prehodno dobo, dokler bodo mlini zopet mogli na normalen način zadostiti zahtevam konsuma.

Zeleti bi bilo, da imajo te momente pred očmi vsi poklicani faktorji prebivalstva in da bi s tem vplivali pomirljivo in pa pojašnjevale. Kar se dostaje visokosti najvišjih cen, se gotovo ni dosegla brez izjeme povsod navadnim dobavnim razmeram odgovarjajoča ista najvišja cena v Avstriji in na Ogrskem. Kak drug sistem najvišjih cen ni bil v Avstriji mogoč, ker se je na Ogrskem, ki lahko v tem vprašanju postopa samostojno in ki tvori za Avstrijo zdano dobavno deželo, sklenilo, da komitati določijo najvišjo ceno. Sedaj nastali preskrbi se odpomore po pregledanju ogrskih najvišjih cen.

V tem pogledu je prišlo že pred več časom do razgovora med obema vladama, kjer je ogrska vlada lojalno zagotovila, da se bo na avstrijski konsum jemalo ozir.

Odlikovanja neaktivnih oficirjev.

DUNAJ 6. (Kor.) Armadni naredbeni list objavlja sledeče Najvišje lastnoročno pismo: »Vsled izvrstnega zadržanja neaktivnih oficirjev v sedanjih vojni zaukazujem, da se morajo onim neaktivnim oficirjem (vojaškim, mornariškim in domobranskim duhovnikom in uradnikom), ki so bili dne 2. decembra 1908 že imenovani za oficirje, podeliti vojaški jubilejni križec. — Dunaj, 31. decembra 1914. — Franc Jožef m. p.

Grof Josip Wallis.

TEPLITZ, 6. (Kor.) Včeraj je umrl tu bivši deželni poslanec, grof Josip Wallis.

Angleška sumozavest.

Iz Rima javljajo: Italijanski kapitan Cipolla pošilja iz Edinburga v Škotski interesantno poročilo o militaričnem položaju Anglije. Pisec naglašja, da se nikdo na Angleškem ne oslanja na sodelovanje zaveznikov; nasprotno: Angleži da smatrajo to vojno kot pravo in izrazito angleško vojno. »Anglija ima — pravi Cipolla — tri organizirane vojske: prvo pod generalom Frenchom na Francoskem, drugo takozvano teritorijalno vojsko, ki bržkone nikdar ne zapusti britanskih otokov, tretjo takozvano Kitchenerjevo vojsko, ki jej Anglija prisajo odločitev proti Nemčiji.

Vojska Frenchova šteje danes — pravi Cipolla — okoli 300.000 mož, a njene izgube se nadomeščajo s kolonialnimi četami. Pravi angleški kontingenti stopajo večinoma v Kitchenerjevo armado, ki bi imela obsežati dvajset zborov, ali je za sedaj glede števila še daleč od milijona mož. Sicer pa sta žilavost pri izobrazbi in skrb za izvežbanost specijelnih vrst oborožene sile res čudežna. Prilčno lahko gre izpod rok, da se iz sportnih šol naroda vzgaja pehotne čete, jako težko pa je ustvarjati skoro iz ničesar mnogoštevilno topničarstvo in konjenišvo. Za to vrst vojske so vzeli iz bojnih vrst, ki stoje na Francoskem, po enega po vsake četvorice oficirjev in ustvarili so poleg tega subalternih častnikov s izobrazbo treh tednov in malim oficirskim izpitom. V velikih, pa tudi malih mestih Anglije vse vrvi od čet. Denar, ki ga splelje iz polnih pesti, je potrojen nadalje produkcijo arzenalov (tovarn orožja) Anglije, Francije in Amerike. Tako že prihaja material od vseh strani, čeprav respektivni četni oddelki niti še ne obstoje. Vrh tega prihaja iz angleških ladjedelnic ena oklopljena križarka za družo, tako, da bo angleška mornarica — pravi Cipolla nadalje — imela v teku leta dni naravnost fantastično veličino. Angleži za govore enostavno: »Niti Francija, ki smo

jo mi rešili, niti Rusija, ki jej ne zaupamo, ne bo mogla izpremeniti poteka naše vojne. Čim bo Kitchenerjeva armada gotova, bodo tudi naši dretnoti dovolj številni, da bodo spremljali transporte naših čet v Hamburg, Bremen in Kiel, da jih bodo varovali in da se bodo borili proti poslednjemu orožju, ki je Nemčija vpotrebi proti zaveznikom: proti njeni mornarici. Kakor vidimo, se Angleži kažejo kaj — samosvestne. Drugo vprašanje pa je, je-li to bahanje in v koliko v soglasju — z realnostjo. Bomo že videli.

Sličice iz vojne.

Pretresljiva osmrtnica. Rodbina Stanzl v Karlovcu je izdala to-le osmrtnico: Ža. Iostnim srcem javljam tem potom vsem svojim prijateljem in znancem, da sta naša ljubljena sina Dragutin in Julij dne 30. novembra oziroma 6. decembra padla na Jugi in pri Kulištu v Srbiji in da sta za sedaj tam zakopana. Naša ljubljena sina sta bila dobra in hvaležna otroka, plemenitega značaja, dobra in zvesta tovariša. Njiju smrt pomenja za nas dosmrtno žalost in trajno bol. Strašne so žrtve, ki jih je Vsemožni zahteval od vas in neozdravljive so rane, ki nam jih je zadala usoda.

Pogumne francoske žene. Neki indijski oficir opisuje v nekem pismu, ki so ga objavile londonske »Times«, zanimivo sliko o francoskih strelskih jarkih in pripoveduje vse mogoče stvari o Francozih. »Prišli smo,« piše oficir, »po dolgem pohodu v megli v X... in se vsled strašno blatnih cest gotovo nismo nahajali v bogve kako imenitnem stanju, morda sposobni za salone. Mnogokrat smo padli v luknje, ki so jih napravile sovražne granate in so bile pokrite z blatno skorjo, tako da jih ni bilo mogoče opaziti. Toda ko smo dospeli v strelske jarko, smo imeli vendar priliko, da smo se očistili vsaj za najskrajnejšo silo. Naš voditelj nas je namreč zapeljal v neki strelski jarek, ki je bil skoro poln vode. Ko smo prispeli k naši četi, je nastala strašna zmešnjava, kajti nobeden ni mogel razumeti drugega. Tudi so bili francoski strelski jarki tako zaviti, da se celo čete, ki so bile v njih že skoro dva meseca, še niso spoznale v njih, kaj šele mi, ki smo došli na novo. Tudi jaz sem zašel in izgubil pri tem polovico moštva. Trajalo je precej časa, predno sem spravil zopet vse skupaj. Pripadali smo k francoski teritorijalni armadi, ki je razdeljena čisto drugače kakor naša. Mi pošljemo v bojno linijo celo stotnjico in tudi naše rezerve tvorijo cele stotnije, toda pri njih ima vsaka stotnja en del v bojni liniji in ima svojo rezervo. Da francoske kmetice ne poznajo strahu, o tem smo se zamogli prepričati v V... kjer smo se nahajali nekaj časa. Cesta je vodila paralelno mimo naših jarkov. 600 metrov zadaj so se nahajale kmečke hiše. Nemci so obspinali okolico s šrapneli in razstrelili vse hiše. Toda to kmetice pogostoma s silo izgnati iz ogroženih krajev.

TEPLITZ, 6. (Kor.) Včeraj je umrl tu bivši deželni poslanec, grof Josip Wallis.

Slike iz Srbije. Zagrebška »Hrvatska« prinaša: O priliki božičnih praznikov so nekateri v Zagrebu se mudeči častniki pripovedovali zanimive dogodbe, svoja opažanja in razmotrivanja iz Srbije. Neki oficir je pripovedoval: Naravnost neopisne težkoče so delala našim armadam srbska neprehodna pota, o katerih človek, ki je navajen hoditi po lepih cestah in ulicah, ne more imeti niti najmanjšega pojma. Prodirati po potih, na katerih leži vsled silnega deževja in poplav blato kar na meter debelo, je naravnost nemogoče. Na stotine težkih vozov je zagazilo v blato in jih na noben način ni bilo mogoče spraviti naprej. Mislim, da je s tem položaj vsakemu dovolj jasen. Toda ne samo, da je nemogoče po takih potih prodirati s težkimi vozovi, tudi lahki vozovi so na-

vadno obtičali v blatu. Grozno je bilo gledati konje in vole, ki so se pogreznili v blatu tako globoko, da se niso mogli premakniti. Vsak napor, da se jih spravi iz tega nerodnega položaja, je bil zaman. Da jih rešimo trpljenja, ni bilo druge pomoči, kakor da smo jih kar postreljali. Če si le kak voznik skušal s postranskimi stezami skrajšati pot, tega je sigurno doletela enak usoda.

Naše prodiranje je silno otežkočevalo tudi velika prebrisanost in lokavost srbskih vojakov in vojskovodij. Da nam delajo neprilike v vsakem pogledu, pri vsakem koraku, so odvedli iz vasi, iz katerih so se morali umakniti, s seboj vse domače prebivalstvo, da ja nihče ne bi mogel ničesar izdati. Pri našem prodiranju smo na takih neprehodnih potih srečali na stotine in tisoče beguncev.

Stepl Rus. O nekem pretresljivem dogodu poroča pismo pred kratkim na bojišču padlega poročnika Ehrenreicha, ki je bil po poklicu igralec, igralcem brnskega mestnega gledališča. Ehrenreich je dobil ukaz, da zažge neko skupino hiš ob Sanu v Galiciji. Na petih mestih je bila vas zažgana, pravi pismo, in potem smo stekli v svoje pozicije. Skoro brez sapa smo prispeli na mesto. Ni mi bilo treba ničesar poročati, kajti že dejstvo samo je dokazovalo, da je bila zaukazana naloga izvršena. Tu se nam je pričela iz ognjenega morja bližati visoka postava. Spoznali smo takoj, da imamo opraviti z Rusom. Klicali smo in ga pozivljali, naj obstane. Toda on ni obstal, ampak je šel vedno počasi naprej, visoko vzravnan in migajoč z roko, kakor tolažeče. Kaj storiti? Ali je blazen, ali se hoče vdati? Ko se je približal na 30 korakov, je obstal in se ni več gnil. Stal je, kakor da bi bil izklesan iz kamna. Moj sosed je hotel streljati. V zdajnjem trenutku sem ga še zadržal. Javno mi je bilo, da z Rusom ni vse v redu. Pozval sem dva moža, naj gresta ponj. Šla sta k njemu in ga privedla v našo pozicijo. Revez je bil slep. Kroglja, ki ga je zadela ob strani, mu je izklopala obe oči. Pozabili so nanj v vasi in ko je zaslišal prasketanje ognja, se je instinktivno odstranil iz vasi. Čudno, da ni čisto nič tožil o kakih bolečinah. Obvezali smo ga skrbno, mu dali jesti, piti in kaditi in smo ga nato ob svitu žepne svetiljke natančneje opazovali. Bil je zelo inteligentne poteze, približno 35 let star, in je imel zakonski prstan. Vprašal sem ga, kako se piše, a nisem dobil nobenega odgovora. Zato sem ponovil svoje vprašanje v francoskem jeziku. Zasmehljaj se je in mi takoj odgovoril. Neprestano mi je pripovedoval vse mogoče stvari v najčistjši francoščini. Rekel je, da je poročen in da je pustil doma ženo in štiri otroke v nedoletni starosti in da je trgovec z dragulji v Sevastopolu. Ko so prišli naši sanitejci, smo jim ga takoj izročili in se poslovili od njega.

Neki vojak pripoveduje v »Grunewalder Echo«: Včeraj, dne 24. decembra je močno snežilo. Danes je slabo vreme, toda kljub temu prijetno življenje, kar je najbolj razvidno iz sledeče male, toda faktično resnične, četudi skoro neverjetne prigodbe: Razbili smo na nekem kraju francosko pozicijo in se tamkaj zabarikadirali. V razdalji šest metrov se nahaja sedaj tamkaj po ena nemška in francoska dvojna straža. Včeraj sem imel opraviti v bližini. Tu me zaprosi neki podčastnik, naj zapišem na neki listič par francoskih besed, ker ga hoče vreči k Francozom. Seveda sem takoj ugodil prošnji, ker je tudi mene nočno zanimalo, kako se razvije stvar. Uspeh je bil ta: slišali smo prav dobro, kako je nekdo čital listek. Nato sem jim zaklical in jim stavil par francoskih vprašanj. Neki Francoz je odgovorjal in vprašal potem, če pojdemo morda za božič domov i. t. d. Nato me je nenadoma poklical nekdo v nemškem jeziku in me vprašal, odkod prihajam. Tekom nadaljnega pogovora mi je pripovedoval, da je nadučitelj, da je bil več let v Ichnepoldu

kjer je poučeval v jeziki in da je učil tudi na realki v Steglitzu. Poznal je dobro tudi gimnazijo v Grunewald in našega tamkajšnjega Francoza Deschamps, ki me je več let poučeval v francoskem jeziku. Rekel mi je, da naj pri vas vprašam, če morda v Steglitzu še poznao nadučitelja Perigarda. Vrgel nam je nato zaboj tobaka, mi pa njim čokolade. Hotel je priti ob eni popoldne zopet na razgovor, toda jaz sem ga s svojim podoficirjem pričakoval zastojni in tako se nisem mogel iznebiti nemških listov, ki sem mu jih nameraval vreči. Cela stvar je bila zelo nedolžna in ne smete biti radi tega v strahu. Našemu majorju sem pravkar poročal o zanimivem dogodku. Tekom opisanega, približno eno uro trajajočega razgovora se je naš strelski jarek napolnil z velikim številom radovednežev, ki so z napetostjo poslušali razgovor. Sicer sem prišel ob neki priliki tekom razgovora tudi z našim cesarjem, toda francoski prijatelj je napravil neko opazko, ki je nisem dobro razumel in je nato hitro pristavil: »Pustimo raje politiko v miru!«

Razne politične vesti.

Reakcija na novoletni govor grofa Tisza. Zabeležili smo že na tem mestu, kako ostro je dunajska socijaldemokratska „Arbeiter Zeitung“ zavrnila izvajanje grofa Tisza v njegovo novoletno govoru, ki so kulminirale v zaključku: da bo po vojni „narod“ nagradjal in kaznoval, a narod so... Madjai. Drugače tisti takozvani — ne v čast krščanskemu imenu — krščanski socijalci. Kakor so se v vsem izneverili svojemu programu in svojim prvotnim principom, razlogom, iz katerih je nastala njihova stranka in ki so jej dajali pravico do ekzistence, istotako je njihovo glasilo „Reichs-post“ proslavila napoved grofa Tisza, da bo po vojni njegov „narod“ nagradjal in kaznoval. No, zdi se, da vendar niso vsi pristaši nemške krščansko-socijalne stranke tako bastardiirani kakor so oni na Dunaju. Tako je na pr. graško glasilo „Gräzer Volksblatt“ ostro nastopilo ne le proti grofu Tiszi in njegovemu govoru, ampak tudi proti „Reichsposti“, ki je ta govor hvalila. Graški list piše: „Tisze novoletni govor se dotika vprašanj za katerih razpravljanje neustojljivo je sedaj in tudi miru, in sicer razpravlja o njih na tako močan in avtoritativen način, da se vsi oni, ki se nečisto poklonijo pred njegovim državnopravnim Geslerjevim klobukom, odganjajo in so naravnost izzvani k jakemu protestu. Edinstvo v monarhiji, mir in skupno delovanje vseh narodov: je brez dvoma muzika bodočnosti. Ali melodijete muzike si ne damo diktirati od grofa Tisze. Istotako sna ne prepriča, da je patriotizem ogrskih narodnosti le zato tako sijajno prestal težko izkušnjo, ker se je državnopravno razmerje med Avstrijo in Ogrsko dobro obneslo. Je ljudi, ki so marveč tega mnenja, da se narodi niso radi dualizma, marveč vkljub njemu zbrali okoli cesarjevega prestola in da se vojna armade ter da se bodo morale izvesti državnopravne izpremembe, da se po vojni zagotovijo naši monarhiji tudi notranji mir! Dvomimo pa zelo, da bi se ta mir dosegel, ako nejasne razmere, ki so jih ustvarili zakoni iz leta 1867. med nami in Ogrsko, in ki jih je ustvarila pogodba iz l. 1868. med Ogrsko in Hrvaško, ostanejo še nadalje neizpremenjene, in ako bo madjarska narodna država nemadajarskim narodom še nadalje odrekala ravnopravnost. V svojo žurnalistično dolžnost si štejemo, da to izrecno poudarjamo, posebno še zato, ker neki dunajski list smatra novoletni govor ogrskega ministrskega predsednika kot razodetega rešilca in odrešenika, in ker ne mislimo, da novoletni govori prenašajo samo hvale in ne tudi resnih kritik.

Pa tudi listi drugih nemških strank so več ali manj zavrnilo Tiszo. »Zeit- ga graja, ker je posegel v razne politične probleme ravno sedaj, ko mu druge stranke ne morejo odgovoriti. Moglo bi se n. pr. trditi, da je vojna moč monarhije le malo spojena z vprašanjem dualizma in mogli bi reči grofu Tiszi, da si ustvarja sodbe, ki se bodo mogle izreči na zvršetku, ne pa sredi vojne. Njegov novoletni govor je bil polemika proti politikom in strankam, ki mu, tudi če bi hotele, ne morejo odgovoriti.

Celo »Neue Freie Presse«, ta večna zaščitnica in braniteljica madjarske hegemonije na Ogrskem, ni mogla drugače, nego da je izrekla besedo rahle graje na madjarsko addresso. Najprej obžaluje, da nimamo parlamenta, (odgovden je bil s cesarskim reskriptom) in da v teh usodepolnih časih govori samo druga polovica monarhije. Sicer odobruje tenor Tiszinega govora, ali ne more umeti, čemu se že vdru-gič obrača proti minulosti, ki je že davno umrla, čemu kliče stara centralista Schmer-

linga in Bacha iz grobov, da noče govoriti o nevarnosti centralizma? Odgovoriti mu moremo, kakor v grški anekdoti: Čemu hvališ Herakla, saj ga nikdo ne graja...! »Neue Freie Presse« zaključuje: »Ako nam bo usojeno — o čemer smo uverjeni vsi — da dovršimo vojno s poveljnim uspehom, potem bodi mir na zunaj, mir na znotraj!« — Vse lepo, ali malce želi? Samo vprašanje je, na kaki podla-prepovedno rečeno. Mir — kdo si ga ne gi si kdo misli mir, ako naj bo res — mir?! Tu je bil pa grof Tisza že hvalevrednejši, ker odkrijeja ni mogel povedati. Povedal je, kako si on misli mir po vojni: na podlagi madjarske hegemonije, ki bi delila milosti pokornim otrokom. Ali ne misli morda tudi »Neue Freie Presse« na neko drugo hegemonijo, s katere mize bi padale za druge le — mrvice?! Takega miru — to treba že odkrito povedati — nočemo ravno zato, ker bi ne zagotovil tistega resničnega miru, ki more izhajati edino le iz zadovoljnosti vseh, ki jo pa more zopet dati edino le enako pravo za vse!

Vojska in menihi na Sv. Bernardu. Tudi na gorski višavi Sv. Bernarda se zasledujejo sledi vojske. Pojavljajo se seveda v mirnih podobah: došel je oddelek švicarskih vojakov, da straži mejo. »Leipziger Neueste Nachrichten« opisujejo delovanje v zasneženih gorah po nekem pismu tako-le: Znano ti je, kako gostoljubni da so menihi. Prvi svoj smoter jim je pa lastno delo, priznati se mora, da se mora občudovati, kar store. Preskrbujejo celo svoje veliko gospodinjstvo, perilo in kuhinjo, hišo, vzgajajo pse, prepisujejo knjige, izdelujejo rezbarije in svete podobe, obiskujejo tolažec in preskrbuječ gorske kočice v svoji bližnji in daljni okolici. Delo v gospodinjstvu je razdeljeno le na nekatere posameznike. Njih delokrog je zelo obsežen. Menihiso večinoma Švicarji, Savojski, a zastopane so med njimi tudi druge narodnosti. Poleg vzgoje bernhardincev so znani menihi najbolj po svoji samaritanski službi nad tistimi, ki so izgube v gorah. Za nje in za planince, ki jih obiskujejo, je na razpolago za eno noč zelo dobro ležišče. Seveda sta obe hiši, za goste in za menihe, ločeni. V hospicju se nahajata bogati samostanski kinč, čudovito stara zbirka knjig in muzej, ki spominja na zgodovino samostana, na Napoleona in na druge znamenite goste samostana. Eno do dve uri na dan zapuste menihi hospic, na katerega so sicer navezani. Pozimi seveda se podajo menihi in novinci s smučači, ki jih sami izdelujejo, v gore, kjer iščejo take, ki se izgube. Igrajo harmonijo, gosli in piano. Razmerje med menihi in vojaki je zelo prijetno. Pomagajo jim, če le morejo, okrepčujejo jih z milimi besedami in z vinom. Čisto nič se pa ne zanimajo za vojaške stvari same kot take. Ob slabem vremenu zapro goro in prepovedo tudi vojakom hojo po nevarnih potih. Tudi malih zabav se skupno z vojaki udeležujejo.

Omsk in Tomsk. — Sibirski mesta so dostikrat imenovana v pismih ruskih ujetnikov, ker sem odpeljujejo avstrijske ujetnike. Omsk leži ob reki Irtiš pri izlivu reke Omy in na odbočnici sibirske železnice. Omsk ima nad 70.000 prebivalcev, tehniko, 6 gimnazij in druge šole. V mestu je lep muzej, mnogo cerkev in čez 40 tovarjen. Trgovina je cvetoča. V nekdanji trdnjavi je bil svoječasno zaprt tudi slavni ruski romanopisec Dostojevski: V okolici bivajo nomadni Kirgizi. — Tomsk je največje in najbogatejše sibirsko mesto. Leži ob reki Tomja in ima danes skoro 100.000 prebivalcev, med katerimi je 500 izgnancev. V mestu je vseučilišče, tehnika, srednje šole, dekliška gimnazija, javne knjižnice, znanstvena in umetniška društva. Tovaren je okoli 250. Mesto ima električno razsvetljavo, cestno železnico, telefon in gledališča. Glavna ulica ima čisto velikomestni značaj. Čeprav ne leži Tomsk ob sibirski železnici, temveč je ž njjo le spojen s 85 km dolgo mestno železnico, je vendar Tomsk sedež ravnateljstva sibirske železnice, kar pomenja armado 4000 železniških uradnikov. Okolica Tomška je zelo gozdnata in v mesto samo segajo gozdovi, ki tvorijo v mestu lepe park.

Domče vesti.

Slovenski jubilej v Trstu. Pod tem naslovom se spominjajo petindvajsetice našega glavnega urednika Maksa Cotiča tudi

češki „Narodni Listy“, ki dostavljajo poročilo o proslavi jubilarja po zastopnikih tržaškega Slovencev še sledeče:

»Obenem s tržaškimi Slovenci želimo tudi mi zasluznemu tovarišu Cotiču, da bi mogel še dolgo z najboljšim uspehom delovati v korist bratskega naroda slovenskega v najjužnejši pokrajini v častno napredni in slovanski smeri, ki mu zagotavlja priznanje ne samo v naprednih krogih slovenskih, temveč tudi v širših slovanskih krogih.«

Naš novoletni članek ponatiskujejo v daljših ali krajših izveščkih razni slovanski listi, posebno pa češki. Tako so „Narodni Listy“ v svoji 5. letošnji številki priobčili izčrpen izvešček omenjenega članka, zlasti poudarjajoč našo željo, naj bi novo leto prineslo pravično rešitev narodnega vprašanja v Avstriji.

Potres. Seismični instrumenti tržaškega c. kr. pomorskega observatorija so večraj ponoči zabeležili močen potres, čigar središče je moralo biti oddaljeno od Trsta kakih 9000 kilometrov. Začetek potresa je bil ob 12. uri 38 min. 52 sek. ponoči, največje talno gibanje 0.06 mm ob 12. uri 50 min. 37 sek. Konec potresa je bil ob 2.15 zjutraj.

Znižana voznila v svrhu obiska bolnih in ranjenih vojakov. Opozarja se, da sezname, ki svojcem obolelih ali ranjenih vojakov dajajo pravico do take znižane voznine, smejo izdajati izključno le politične okrajne in državne policijske oblasti

Proti pesimizmu se je oglašil državni poslanec Ladislav Čech v tedniku »Narod«, kjer izvaja med drugim: »Mi zaupamo sebi in svojemu narodu, da bo držal, kar zahtevajo od njega politični voditelji njegovi: mir, poštrevostnost, korektno vedenje — pred vsem pa da ohrani zaupanje do samega sebe. Politika miruje sedaj, toda nje predstavitelji bde in ni potrebno udajati se odvdišnjim bojaznim. Ko pride primeren trenotek, položje račun o svojem delovanju. Za sedaj se ni treba udajati bojaznim glede ljudskih interesov. Pesimizem, ki je v tem pogledu vdrl v izvestne kroge, treba naravnost obsojati. Nikar si ne slikamo razmer še slabše nego v resnici so! Vojni časi zahtevajo velikih žrttev od nas, ki jih radi nosimo, ali pri tem nam mora biti jasno, da nikdo ne zahteva od nas, da bi žrtvovali sami sebe! Naš narod, ki ima toliko važnosti za monarhijo, se ne pogubi, ker nikdo ne misli ogroziti ali slabiti njegove ekzistence. Tega ne nameruje in ne more hoteti nikdo iz enostavnega razloga, ker bi vsako oslavljenje češkega naroda pomenjalo direktno oslavljenje monarhije. Proč torej z nepotrebnim pesimizmom in glave po koncu! Mutatis mutandis velja marsikaj iz tega poziva tudi za nas Slovence. Tudi v nas pesimizem ni redka rastlina, ki kvari atmosfero, v kateri treba za narod — delati! Dvojno, kar poslanec Čech zagotavlja Čehom, moremo glede nas Slovencev zabeležiti le kakor željo: da voditelji oficijelne slovenske politike res bde in — delajo tudi v sedanjih težkih časih in da svojedobno položje račune o tem delu, in pa, nikdo ne misli ogroziti naše ekzistence. Kajti tudi pri nas obstoji, kar pri Čehih: važnost naša za državo. Če tudi zaostajamo za Čehi glede števila, gospodarske sile in kulturnega dela. Naš geografični položaj nam daja nelzerno pomembnost za vso monarhijo.

Beseda o časopisju. Erih Schläpker piše v »Kunstwartu« pod naslovom »Veliki čas in časopisje«: »Končno se morate naučiti, da spada časopisje k najvažnejšim kulturnim imetjem naroda. Ako bi bili vedno vedeli to, ne bi bilo to novinstvo nikdar padlo v nepoštene roke, v katerih se nahaja sedaj po velikem delu. Odložite vsi od sebe svojo brezbrzičnost napram časopisju, kakor kak velik greh. Vrzite iz hiše list, ki vam krati nemško kulturo, da vam potem predlaga odpadke inozemstva, ko se drzne duha in voljo nadomeščati z umazanimi pikanterijami. Bodite neusmiljeni, če se je o kakem listu doznalo, da so ga zasačili na temnih poteh. Trdno si zapišite v srce: Kakor hitro je v kakem narodu časopisje postalo gnilo, se ta gnjav po dvakrat na dan po milijonih kanalov prenaša v ljudsko življenje. Človek, ki piše časopise, je tudi v času miru v neprestanem boju. Bodite mu na roko, če smatrate njegovo stvar za pravično, radi stvari in radi vas samih.«

PRIPOROČLJIVE TURDKJE

Gostilne.

Karl in Veronika Tuschak Trst, ul. Molin grande št. 4. priporočata cenjenemu občinstvu svojo gostilno „Alta bella Trieste“. Domača kuhinja, vsakovrstna vina in prvovrstno bavarsko pivo, svetlo in črno. Postrežba točna. 2370

Šivilje.

Slovenska šivilja A. RIEGER TRST, Piazza della Borsa št. 3, vrata 9. — Damska krojačnica. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne.

Tapetarske delavnice.

Rudolf Bonnes Trst, ulica S. Zenone, št. 17, priporoča cenjenemu občinstvu svojo TAPECARSKO DELAVNICO. Izvršuje vsakovrstna fina in navadna dela, ki spadajo v to stroko. — Delo solidno. — Cene zmerne. 1803

Pohištvo.

Dve postelji vzmeti, nove žimnice K 86. — Polna soba s alna soba z šiminami K 290. — V. Fonderia 12, I 2318

Razni.

Prodajo ali v najem se dajo razne gostilne, kavarne, mleka ne in drugi obrti obrati h so, vile itd. Pojasnila daje Kolarič, kavarna Corso od 9—11, 3—6 telefon št. 825 41

Čistilo za čevlje parkete in kovine. — Gazzo & Comp. Via Carpiano 2. Telefon 13-09. Odlikovana tržaška tovarna. 2114

Umetno-fotografski atelje

Trst, ulica del Rivo št. 42 (prilivlje) Trst

Izvršuje vsako fotografsko delo kakor tudi razglede, posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrst. spomnike.

POSEBNOST: POVEČANJE

!!! VSAKE FOTOGRAFIJE !!!

Kradi udobnosti gosp. naročnikov sprejema narobe in jih izvršuje na domu, ev tudi zunaj mesta po najzmernejših cenah.

Trst, ul. del Rivo št. 42.

Dobroznana mirodilnica ::

Iv. Camauli

Sv. Ivan - Trst - blizu Nar. doma

Velik izbor barv = povlak itd. =

Zaloga za Trst in okolice redilnega čaja za otro-ke in odrasle **SLADIN** ter leskerne opne in lesnega praška za živil. — Telefon 61.

VELIKA ZALOGA

žita, moke, riža, otrobov, fižola, ovsu ter koruze, in koruzne moke

Po ugodni cenil se vdobi

Ulica Koruzna 13 - TRST - Via Coruseo 13

Se toplo priporočam

R. GAMBEL

Telefon 24-03. **lastnik.**

Zaloga obuvata in lastna delavnica

A. VISENTINI

TRST, Glesuè Carducci št. 27. Podružnica: ulica Riborgo št. 31 („Al Buon Operato“) ::

Velika zaloga moških in ženskih čevljev. Popravila točno in solidno. Zmerne cene.

SVOJI K SVOJIM!

Ferdinand Gombac

Trst, ulica Molin a vento (Rocol) 25

priporoča cenj. občinstvu svojo

trgovino jestvin :: in kolonijalnega : blaga

kakor tudi ŽGANJARNO.

Blago vedno sveže. - Postrežba na dcm. - - - Cene zmerne in solidne

IVAN SIMONIČ Trst

ulica Belvedere 49

: TRGOVINA USNJA :

vseh vrst, črnih in barvnih ter nadplavov z izdelovalnic zgorajnjih čevljev. Velika - izbira potrebštin za čevljarje in sedlarje. Specialiteta: **podpetnik „PALMA“ !!**

E na primorska tovarna avokoles „TRIBUNA“ Gorica, Tržaška ul. 28 prej pivovarna Gorup. Zaloga dvovalne, šivalnih in knetijskih strojev, gramofonov, orkestron, itd.

F. BATTJEL

Gorica, Stolina ul. 2-4

Plačuje se na obroke. Cenik franco.

Mirodilnica in dišavarnica JOSIP PETORIČ

Trst: Centrala V. Acquedotto 19, tel. 23-69

Podružnica: Via Lazzaretto vecchio St. 32, Via Ap. i. St. 4 in Via Montorsino (Rojan) 2. - Zaloga na dobelo V. Lazzaretto vecchio 32

Medicinalne in tehnične lekarje. Specialiteta dišav in mila. — Toiletne potrebšćine za gospe. gobo (direktni uvoz) **Gumi+**

Izključna zaloga gum, predmetov tovarne Gard Freres. Specialiteta higijeničnih potrebšćin. Dvanajst: erica K 1.80, 2.20 in 2.40. (Proti pošiljati tudi v znakmah — 80 stot. pošiljem pošlatno prosto 3 uzorce). — Tajne pošiljatna.

Peči in petrolejski plin (brez stenja)

Popolnoma brez saja in duha

Največja kurilna moč

Največja štedljivost

En liter petrol ja gori 10 20 ur.) — **Polske kuhinje na trdi špiti (v kockah)** posebno za vojske neobhodno potrebne. — Električno žepna svetilke in baterije. Peči na špiti in plin, svetilke, kopalne peči, likalniki itd. — 95% kristalno-čisti špiti, kakor tudi vsa potrebšćine za svetilko WIKTORIN in **V. Schiller Trst ulica della anse zisteme.**

UMETNI ZOBJE

PLOMBIRANJE ZOBOV. IZDIRANJE ZOBOV : BREZ BOLEČINE :

Dr. J. ČERMÁK V. TUSCHER

ZOBODRAV- TRST KONC. ZOBNI

ULICA CASERMA, 13 II. nad.

ZALOGA POHIŠTVA

Giacomo Macerata

se je preselila

v ulico San Giovanni št. 7.

Velika izbira svetlega in temnega pohištva PO NAJZMERNEJŠIH CENAH.

Samo v ulici San Giovanni šte. 7. — POSTREŽBA TOČNA.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

registrovana zadruga z omejenim poroštvom TRST, Piazza della Caserma št. 2, I. nad. (v lastni palači) vhod po glavnih stopnjicah.

POSOJILA DAJE

na višjilbo 5 1/2 %
na menice po 6 %
na zastave in amortizirano za daljše čase po dogovoru.

ISKOMPTUJE TRGOVSKE MENICE.

HRANILNE VLOGE

upnjani od vsakega, če tudi ni ud in jih obratuje po 4 1/2 %

Večje stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru.

Uredne ure od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne. — Izplačuje se vsak delavak ob uradni urah.

Poštno-hranilnični račun 16.004. TELEFON št. 962. Ima varnostno celice (safe deposit) za shranbo vrednostnih listov, dokumentov in raznih dragih vrednot. **popolnoma varno** proti vionu in požaru, urejajo po najnovjšem načinu ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah. Stanje vlog nad 10 milijonov kron. Uradne ure od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne. — Izplačuje se vsak delavak ob uradni urah.